

Γ' Γυμνασίου

Μάθημα: Νεοελληνική Έκθεση

ΣΥΝΔΕΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

1. Ασύνδετο σχήμα   2. Παρατακτική σύνδεση   3. Υποτακτική σύνδεση

1.ΑΣΥΝΔΕΤΟ ΣΧΗΜΑ

- **Τί είναι;** Πολλές φορές όταν μιλάμε και θέλουμε να δώσουμε πληροφορίες, οι οποίες είναι σχετικές μεταξύ τους όσον αφορά το νόημα που περιέχουν και βρίσκονται στο λόγο η μία μετά την άλλη χωρίζοντάς τες με κόμμα. *Παράδειγμα: Σήμερα το πρωί σηκώθηκα στις επτά, έπλυνα τα δόντια μου, έφαγα το πρωινό μου, ετοίμασα την τσάντα μου και έφυγα για το σχολείο μου.*
- **Πότε το χρησιμοποιούμε;** Όταν θέλουμε να μιλήσουμε ή να γράψουμε με τρόπο απλό γρήγορο, δίνοντας έτσι στο λόγο παραστατικότητα και ζωντάνια

2. ΠΑΡΑΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

□ **Τί είναι;** Οι προτάσεις παρατάσσονται, τοποθετούνται ισότιμα η μια δίπλα στην άλλη (κύρια με κύρια, δευτερεύουσα με δευτερεύουσα) και συνδέονται με τους παρατακτικούς συνδέσμους που είναι:

⊕ **Συμπλεκτικοί :** και, ούτε, μήτε, ουδέ, μηδέ *Παράδειγμα: Ο Λευτέρης διάβασε και έγραψε τα μαθήματά του.*

⊕ **Αντιθετικοί :** μα, αλλά, παρά, ωστόσο, όμως, μόνο, ενώ, μολονότι, μόνο που *Παράδειγμα: Όχι μόνο έγραψε την έκθεση αλλά διάβασε και για το διαγώνισμα της Φυσικής*

⊕ **Διαχωριστικοί ή διαζευκτικοί :** ή, είτε *Παράδειγμα: Το καλοκαίρι είτε θα κάνω διακοπές στο χωριό μου είτε θα πάω με την οικογένειά μου στο εξωτερικό.*

⊕ **Συμπερασματικοί:** ώστε, λοιπόν, άρα, επομένως (μετά από τελεία ή άνω τελεία) *Παράδειγμα: Με ρωτούσε συνεχώς πληροφορίες για το συγκεκριμένο μάθημα ενώ εκείνη την ημέρα έλειπα από το σχολείο.*

Πότε το χρησιμοποιούμε; Όταν θέλουμε ο λόγος μας να είναι απλός, γρήγορος και λιτός δίνοντας

πληροφορίες με τρόπο παραστατικό και ζωντανό.

3. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

□ **Τί είναι;** Στην περίπτωση αυτή οι προτάσεις δεν είναι ισοδύναμες. Έχουμε δευτερεύουσες, οι οποίες εξαρτώνται από κύριες, ή δευτερεύουσες που εξαρτώνται από άλλες δευτερεύουσες. Ως υποτακτικοί σύνδεσμοι χρησιμεύουν οι παρακάτω :

1. **Ειδικοί:** ότι, πως, που (χρησιμοποιούνται συνήθως μετά από ρήματα που δείχνουν τι λέει κάποιος, τι πιστεύει, τι σκέπτεται, ή τι ξέρει) Παράδειγμα: Μου είπε ότι αύριο θα γράψουμε διαγώνισμα.

2. **Βουλητικοί:** να (εξαρτώνται από ρήματα που σημαίνουν επιθυμία και δηλώνουν βούληση) Παράδειγμα: Θέλω να πάμε εκδρομή

3. **Ενδοιαστικοί/ Διστακτικοί:** μη, μήπως (εκφράζουν το φόβο μη γίνει ή μη δεν γίνει κάτι) Παράδειγμα: Φοβήθηκα μήπως ακυρωθεί η εκδρομή λόγω καιρού!

4. **Αιτιολογικοί :** γιατί, επειδή, αφού, διότι, που, καθώς (δηλώνουν την αιτία) Παράδειγμα: Χάρηκα πολύ, γιατί πληροφορήθηκα τα ευχάριστα νέα!

5. **Τελικοί:** να, για να (δηλώνουν σκοπό) ΠΡΟΣΟΧΗ : ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΥΓΧΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΒΟΥΛΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ Παράδειγμα: Έφυγε γρήγορα, για να προλάβει το λεωφορείο. (είναι τελικός σύνδεσμος γιατί δείχνουν τον σκοπό)

ΕΝΩ

Θέλω να πάω σινεμά. (είναι βουλητικός σύνδεσμος, αφού το ρήμα εξάρτησης δηλώνει επιθυμία)

6. **Αποτελεσματικοί :** ώστε, που, ώστε να, που να (δηλώνουν το αποτέλεσμα)

Παράδειγμα: Ένιωθαν τόσο έτοιμοι, ώστε τίποτα δε θα τους σταματούσε!

7. **Υποθετικοί :** εάν, αν, σαν, άμα (δηλώνουν την υπόθεση) . Παράδειγμα: Αν διαβάσεις, θα γράψεις πολύ καλά στο διαγώνισμα.

8. **Εναντιωματικοί:** αν και, ενώ, μολοντί, αντί να, παρ' όλο που, ακόμη κι αν, και ας, έστω κι

αν (δηλώνουν την αντίθεση σε σχέση με αυτό που δηλώνει η κύρια πρόταση)

Παράδειγμα: Ενώ δεν είχε ιδιαίτερη όρεξη εκείνη την ημέρα, στο μάθημα της Γυμναστικής έτρεξε πιο γρήγορα από όλους.

9. **Παραχωρητικοί:** και αν, ας (δηλώνουν παραχώρηση αλλά και αντίθεση κάποιες φορές σε σχέση με το περιεχόμενο της κύριας πρότασης) Παράδειγμα: Θα γράψεις το διαγώνισμα τη Δευτέρα, και αν ακόμη παραπονιέσαι ότι δεν προλαβαίνεις.

10. **Χρονικοί:** όταν, σαν, ενώ, καθώς, αφού, αφότου, πριν, μόλις, προτού, ώσπου, ωσότου, όσο που, όποτε, ενόσω, κάθε που (δηλώνουν τον χρόνο) Παράδειγμα: Προτού ξεκινήσει για το ταξίδι, είχε κανονίσει όλες τις υποχρεώσεις του.

☉ Πότε το χρησιμοποιούμε;

Όταν ο λόγος μας είναι πυκνός και σύνθετος. Δίνει παραστατικότητα και ζωντάνια. Επίσης, με την υποτακτική σύνδεση ο λόγος αποκτά δυναμικότητα και το ύφος δεν είναι τόσο απλό, αλλά σύνθετο.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι δευτερεύουσες αναφορικές προτάσεις εισάγονται με αναφορικές αντωνυμίες ή αναφορικά επιρρήματα.

Οι αναφορικές αντωνυμίες είναι οι εξής:

- α) που (το πού εισάγει ερωτηματικές προτάσεις)
- β) ο οποίος, η οποία, το οποίο
- γ) όποιος, όποια, όποιο, ό,τι (το ότι εισάγει δευτερεύουσες ειδικές προτάσεις), οποιοσδήποτε, οποιαδήποτε, οποιοδήποτε
- δ) όσος, όση, όσο

Σα αναφορικά επιρρήματα είναι τα εξής:

- α) όπου, οπουδήποτε, εκεί που (δηλώνουν τόπο)
- β) όποτε, οποτεδήποτε, τότε που (δηλώνουν χρόνο)
- γ) όπως, καθώς (δηλώνουν τρόπο)
- δ) όσο, οσοδήποτε (δηλώνουν ποσό) Παράδειγμα: Ήταν εύκολη η περσινή σχολική χρονιά που μας πέρασε

Πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις: Οι ερωτηματικές αντωνυμίες και επιρρήματα: ποιός, τι, πόσος, πού, πώς, πόσο, πότε κλπ. (εισάγουν δευτερεύουσες πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις και εκφράζουν απορία ή ερώτηση) Παράδειγμα: Αναρωτιόταν πότε θα φέρουν την καινούρια ταινία στο σινεμά.